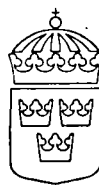

Regeringens proposition

1987/88:151

om lagreglering av bostadsbidragen

Prop.
1987/88:151

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 17 mars 1988.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Hans Gustafsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Bestämmelser om bostadsbidrag finns nu i förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer och i förordningen (1987:870) om bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn. Bostadsbidragen lämnas i dag efter frivilliga åtaganden av kommunerna. Denna ordning ersätts med en lagreglering varigenom kommunerna får en skyldighet att lämna bostadsbidrag enligt bestämmelser som i allt väsentligt stämmer överens med de nu gällande.

Den nya lagen om bostadsbidrag avses träda i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.

Propositionens lagförslag

Förslag till

Lag om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Varje kommun skall enligt bestämmelserna i denna lag lämna bostadsbidrag till barnfamiljer och till vissa hushåll utan barn. Kommunerna har rätt till statsbidrag till sina kostnader.

2 § Med makar jämställs i denna lag, om bidragssökanden inte visar skäl för annat, man och kvinna som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och har eller har haft gemensamt barn eller är kyrkobokförda på samma adress.

Bidragsberättigade familjer och hushåll

Barnfamiljer

3 § Bostadsbidrag lämnas till dem som bor och är kyrkobokförda inom kommunen och som

1. har vårdnaden om barn som stadigvarande bor hos familjen,
2. efter myndighets beslut har tagit emot barn för vård i familjehem eller
3. på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig.

Bostadsbidrag lämnas även för barn som för att få vård eller undervisning bor utanför hemmet, om barnet vistas hos sin familj under minst så lång tid varje år som motsvarar normala skolferier. Om barnet bor i familjehem eller i hem för vård eller boende, får föräldrarna bidrag även i annat fall, om det finns särskilda skäl och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas.

4 § Bostadsbidrag till dem som har tagit emot barn för vård i familjehem lämnas om barnet har bott i hemmet sedan minst tre månader.

5 § Bostadsbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende hos sig lämnas om barnet vistas hos föräldern så lång tid årligen att bostadsutrymme behövs för barnet.

6 § Bostadsbidrag lämnas för barn som är under sjutton år och för sådana äldre barn som får förlängt barnbidrag eller studiehjälp. Bidrag lämnas till och med den månad då barnet fyller sjutton år eller rätten till förlängt barnbidrag eller studiehjälp upphör.

Hushåll utan barn

7 § Bostadsbidrag lämnas till den som

1. har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år,
2. är kyrkobokförd inom kommunen och
3. där bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Bidrag lämnas till utgången av det kalenderår då bidragssökanden eller dennes make fyller 28 år.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppboende för flera hushåll, meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 § Bostadsbidrag enligt 7 § lämnas inte om bidragssökanden eller dennes make

1. har barn som berättigar till bostadsbidrag till barnfamiljer eller
2. får kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension eller är utesluten från sådant tillägg endast på grund av bestämmelserna om inkomstprövning.

Inkomstens och förmögenhetens betydelse

Barnfamiljer

9 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 19 och 20 §§, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 63 000 kronor. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

10 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med de tillägg som följer av 11–13 §§. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragsets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller
2. inkomsterna av förvärvsarbete har minskat med mer än 25 procent i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret.

11 § Om bidragssökanden och sådana barn under sjutton år som avses i 3 § första stycket 1 eller andra stycket har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna och barnen har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

12 § Om bidragssökanden eller dennes make uppbär bidragsförskott eller underhållsbidrag för ett eller flera barn som berättigar till bostadsbidrag, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp som svarar mot 40 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret eller, om sökanden visar att det belopp som kommer att uppbäras under bidragsåret är lägre, det beloppet. Detsamma gäller i fråga om bidrag enligt lagen (1984:1096) om särskilt bidrag till vissa adoptivbarn.

13 § Om ett eller flera barn som berättigar till bostadsbidrag uppbär barnpension, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med ett belopp

som svarar mot 26 procent av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring gäller den 1 oktober året före bidragsåret.

Prop. 1987/88:151

Hushåll utan barn

14 § Bostadsbidrag lämnas med lägst det bidragsbelopp som kan beräknas enligt 21 §, om den bidragsgrundande inkomsten inte överstiger 27 000 kronor för en ensamboende och 38 000 kronor för makar. Om den bidragsgrundande inkomsten är högre, skall bidragsbeloppet minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

15 § Med bidragsgrundande inkomst avses bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret med det tillägg som följer av 16 §. I fråga om makar skall bådas sammanräknade inkomst enligt taxeringen räknas in i den bidragsgrundande inkomsten.

Bidragsets storlek skall bestämmas med hänsyn till en beräknad inkomst för bidragsåret om

1. det inte finns några uppgifter från taxeringen eller
2. inkomsterna har ökat eller minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som avses i första stycket.

16 § Om bidragssökanden har en förmögenhet som överstiger 90 000 kronor eller, i fråga om makar, om makarna har en sammanlagd förmögenhet som överstiger 180 000 kronor, skall den bidragsgrundande inkomsten höjas med en femtedel av det överskjutande beloppet.

Gemensamma bestämmelser

17 § Om det är uppenbart att bidragssökanden inte behöver det bostadsbidrag som kan beräknas enligt denna lag, får bidraget efter särskild utredning bestämmas till lägre belopp eller ansökan avslås.

18 § Närmare föreskrifter om beräkningen av den bidragsgrundande inkomsten meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Bostadsbidragets belopp

Barnfamiljer

19 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis

1. med 265 kronor för familjer med ett barn,
530 kronor för familjer med två barn,
795 kronor för familjer med tre barn,
660 kronor för familjer med fyra barn,
265 kronor för familjer med fem eller flera barn, samt
2. med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 000 kronor men inte
2 400 kronor för familjer med ett eller två barn,
2 600 kronor för familjer med tre eller fyra barn,
3 125 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Om bostadskostnaden överstiger de belopp som anges i första stycket 2, lämnas bostadsbidrag med 60 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till

- 2 600 kronor för familjer med ett barn,
- 2 900 kronor för familjer med två barn,
- 3 200 kronor för familjer med tre barn,
- 3 500 kronor för familjer med fyra barn,
- 3 800 kronor för familjer med fem eller flera barn.

Högre bostadskostnad än som anges i andra stycket får beaktas, om bidragssökanden eller någon medlem av dennes familj är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

20 § Bostadsbidrag enligt 19 § första stycket 1 lämnas endast för barn som avses i 3 § första stycket 1 och 2. Om föräldrarna inte bor tillsammans men har gemensam vårdnad om barnet, skall bidraget tillfalla den av föräldrarna som barnet är kyrkobokfört hos.

Om föräldern har fyllt 18 år men inte är äldre än 28 år och inte får bidrag enligt första stycket, skall bidrag enligt 19 § första stycket 2 beräknas på den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor. Vad som nu har föreskrivits gäller dock inte i fråga om den som får studiemedel.

Bidrag enligt 19 § första stycket 2 och andra stycket samma paragraf får lämnas endast till den som bor i en bostad som han äger eller innehar med hyres- eller bostadsrätt.

Närmare föreskrifter om vad som gäller när bostaden utgör en del av upplåtarens egen bostad, hyrs i andra hand eller är en gruppbofastad för flera familjer meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Hushåll utan barn

21 § Bostadsbidrag lämnas med 80 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 700 kronor men inte

- 1 900 kronor för ensamboende och
- 2 400 kronor för makar.

För hushåll där någon får studiemedel lämnas bostadsbidrag dock endast för den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 200 kronor.

Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om bidragssökanden eller dennes make är handikappad och socialnämnden har tillstyrkt att bidrag lämnas för en högre kostnad.

Närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Gemensamma förfarandebestämmelser m. m.

22 § Kommunen prövar ärenden om bostadsbidrag och sköter utbetalningen av bidragen.

Den som vill ha bostadsbidrag lämnar sin ansökan till kommunen.

Till ansökan skall fogas de handlingar och den övriga utredning som behövs för prövningen. Sådana uppgifter i ansökan som rör faktiska förhållanden skall sökanden eller, i fråga om makar, båda lämna på heder och samvete.

Närmare föreskrifter i fråga om ansökningsförfarandet meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Prop. 1987/88:151

23 § Bostadsbidrag lämnas för högst ett kalenderår i sänder.

Bostadsbidrag lämnas från och med månaden efter den då rätt till bidrag har uppkommit. Om rätten till bidrag uppkommer den första dagen i en månad, skall dock bidraget lämnas från och med den månaden. Bidrag får inte lämnas för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då ansökan om bidrag gjordes.

24 § Bostadsbidrag betalas ut månadsvis. Bidrag under 100 kronor i månaden betalas inte ut. Om bostadsbidraget inte har tagits ut före utgången av kalenderåret efter det då bidraget kunde tas ut, har rätten till det förfallit.

25 § Bostadsbidraget skall betalas ut till den som har sökt bidraget, om inte sökanden begärt att det skall betalas ut till någon annan.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen betala ut bidraget till en kommunal myndighet eller till någon lämplig person för att användas för hushållets bästa.

26 § Fordran på bostadsbidrag får inte överlåtas eller utmätas.

27 § Den som uppbär bostadsbidrag skall upplysa kommunen

1. om familjen byter bostad,
2. om familjens sammansättning ändras, och
3. i fråga om hushåll utan barn, om hushållets inkomster ökar väsentligt.

Omprövning av beslut om bostadsbidrag

28 § Beslut om *bostadsbidrag till barnfamiljer* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och familjens inkomster av förvärvsarbete har minskat med mer än 25 procent i förhållande till motsvarande inkomster enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret och det står klart att inkomstminskningen kommer att bestå under bidragsåret,

2. om familjen byter bostad eller familjens sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

Bidragsbeslutet får efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att familjen inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats.

29 § Beslut om *bostadsbidrag till hushåll utan barn* skall omprövas

1. om den som uppbär bidraget begär det och hushållets inkomster har minskat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

2. om hushållets inkomster har ökat väsentligt i förhållande till de inkomster som låg till grund för bidragsbeslutet,

3. om hushållet byter bostad eller hushållets sammansättning ändras på ett sådant sätt som har betydelse för bidraget.

Bidragsbeslutet får efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att hushållet inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats.

30 § Vid omprövning av bidragsbeslut skall 23 § andra stycket tillämpas.

31 § Kommunen skall besluta om återbetalning av bostadsbidrag helt eller delvis, om bidragstagaren genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp. Detsamma gäller om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och bidragstagaren skäligen borde ha insett detta.

Om kommunen har ålagt en bidragstagare återbetalningsskyldighet enligt första stycket, får kommunen vid senare utbetalning till denne hålla inne ett skäligt belopp i avräkning på vad som har betalats ut för mycket. Om återbetalningsskyldigheten inte fullgörs på detta sätt, skall kommunen vidta de åtgärder som behövs för att driva in fordringen.

Om det finns särskilda skäl, får kommunen efterge belopp som skall återbetalas.

Statsbidrag till kostnaden för bostadsbidrag

32 § För bostadsbidrag som kommunen har lämnat enligt denna lag får kommunen statsbidrag med 50 procent av sina kostnader. Bidraget lämnas i efterskott för ett kalenderår i sänder.

Länsbostadsnämnden prövar ärenden om statsbidrag.

Ansökan om statsbidrag skall lämnas in till länsbostadsnämnden. Plan- och bostadsverket sköter utbetalningen av statsbidrag.

Närmare föreskrifter om förfarandet i övrigt meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Överklagande

33 § Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos länsbostadsnämnden.

Länsbostadsnämndens beslut får överklagas hos plan- och bostadsverket.

Plan- och bostadsverkets beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 1988

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén

Föredragande: statsrådet Gustafsson

Proposition om lagreglering av bostadsbidragen

1 Inledning

Riksdagen beslutade under 1986/87 års riksmöte att från den 1 januari 1988 dels ändra reglerna för bostadsbidrag till barnfamiljer, dels införa bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn (prop. 1986/87:48, prop. 1986/87:93 och prop. 1986/87:100 bil. 13, BoU 10 och 20, rskr. 248)

Bidragsbestämmelserna finns nu i förordningen (1987:818) om bostadsbidrag till barnfamiljer (ändrad senast 1987:869) och förordningen (1987:870) om bostadsbidrag till vissa hushåll utan barn. Föreskrifter för tillämpningen av vissa bestämmelser i förordningarna har efter bemyndigande av regeringen meddelats av bostadsstyrelsen. Dessa föreskrifter finns intagna i bostadsstyrelsens föfattningssamling (BOFS) under numren BOFS 1987:36, BOFS 1987:42 och BOFS 1987:47. För kommunerna innebär regelsystemet bl. a. att statsbidrag lämnas till kostnaderna för bostadsbidrag som lämnats enligt bestämmelserna i de båda förordningarna. Det finns naturligtvis inget hinder för kommunerna att på egen bekostnad besluta om högre bidragsbelopp än som följer av dessa bestämmelser.

Mitt förslag: Bostadsbidragen lämnas i dag efter frivilliga åtaganden av kommunerna. Denna ordning ersätts med en lagreglering varigenom kommunerna får en skyldighet att lämna bostadsbidrag enligt bestämmelser som i allt väsentligt stämmer överens med de nu gällande. Bestämmelserna om statsbidrag till kommunernas kostnader för bostadsbidragen förs oförändrade över till den nya lagen.

Lagen skall träda i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.

Skälen för mitt förslag: Som framhölls i anförandet till prop. 1987/88:131 om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar, utgör bostadsbidragen till barnfamiljer och ungdomar en mycket betydelsefull del i vårt välfärdssystem. Bestämmelser om kommunernas befogenhet att lämna bl. a. bostadsbidrag finns i 1 § lagen (1947: 523) om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande m. m. (bostadsförsörjningslagen). Enligt dessa bestämmelser får en kommun ställa medel till förfogande att enligt de grunder och i den ordning som kommunen bestämt, användas till åtgärder i syfte att nedbringa den enskildes kostnader för anskaffande eller innehav av en fullvärdig bostad. Bostadsförsörjningslagen ger alltså kommunerna möjlighet men ingen skyldighet att lämna bostadsbidrag. I detta avseende föreligger det en skillnad mellan bostadsbidragen och flera andra centrala former av stöd, vilka är garanterade i lag. Detta är enligt min mening en brist, och jag anser att tiden nu är mogen att i en lag ålägga kommunerna skyldighet att lämna bostadsbidrag.

Frågan om en lagreglering har emellertid inte varit föremål för någon sedvanlig remissbehandling. Jag har därför nyligen haft överläggningar i frågan med styrelsen för Svenska kommunförbundet, Hyresgästernas Riksförbund och Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO).

Styrelsen för kommunförbundet har ansett sig kunna tillstyrka lagreglering. Politisk enighet i styrelsen har dock inte varit möjlig att uppnå. Hyresgästernas Riksförbund anser att det är av central betydelse att man har samma rätt till bostadsbidrag oavsett i vilken kommun man bor. Förbundet ser det därför som mycket positivt att kommunerna genom en lagreglering blir skyldiga att lämna bostadsbidrag. Även SABO har tillstyrkt lagreglering. Både Hyresgästernas Riksförbund och SABO har emellertid hemställt att bestämmelserna angående omprövning av bostadsbidrag nu ändras så, att det blir möjligt att ändra bostadsbidragen med hänsyn till hyresförändringar som sker under året. Hyresgästernas Riksförbund har dessutom hemställt att den åldersgräns på 28 år som gäller i fråga om bostadsbidrag till hushåll utan barn skall tas bort.

Mot den nu angivna bakgrunden föreslår jag att en lag om bostadsbidrag införs som ålägger kommunerna en skyldighet att betala ut bostadsbidrag enligt bestämmelser som i allt väsentligt är oförändrade i förhållande till vad som gäller i dag. Förslagen i årets budgetproposition om bostadsbidrag för år

1989 och i propositionen 1987/88:131 om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar bör dock beaktas. Jag är emellertid inte beredd att nu föreslå ytterligare förändringar i de regler som prövas av riksdagen i samband med budgetregleringen.

För närvarande lämnas statsbidrag med 50 procent av kommunernas kostnader för bostadsbidrag som betalas ut i enlighet med de principer som riksdagen har fastställt. Även bestämmelserna härom bör oförändrade föras över till den nya lagen.

Det kan naturligtvis ifrågasättas om det är befogat att i lagen ta in bestämmelser i nästan alla de frågor som nu behandlas i förordningarna. På grund av bestämmelserna i regeringsformen (RF) är det emellertid nödvändigt att lagen innehåller en förhållandevis uttömmande reglering. Enligt 8 kap. 5 § RF skall nämligen föreskrifter om bl. a. kommunernas åligganden meddelas i lag, och riksdagens möjligheter att överlämna till regeringen att meddela föreskrifter i de nu berörda frågorna är mycket begränsade.

Enligt min mening torde det knappast medföra några olägenheter av betydelse om ändringar av reglerna om bostadsbidrag i fortsättningen måste beslutas genom lag. Redan i dag förutsätter snart sagt alla sakliga ändringar av bidragsförordningarna riksdagens godkännande, eftersom belastningen på det statsbudgetanslag från vilket statsbidrag till kommunerna betalas ut, helt bestäms av de villkor som gäller för bostadsbidragen. För de tillämpande myndigheterna torde det närmast vara en fördel om lagen innehåller en så uttömmande reglering som möjligt. Antalet författningar som skall beaktas vid beslutsfattandet kan därmed begränsas.

Lagen bör träda i kraft den 1 september 1988 och tillämpas första gången i fråga om bostadsbidrag för år 1989.

Jag har i denna fråga samrått med statsrådet Lönnqvist.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom bostadsdepartementet upprättats ett förslag till lag om bostadsbidrag.

4 Specialmotivering

Lagen om bostadsbidrag

Inledande bestämmelser

1 §

I denna inledande bestämmelse slås fast att varje kommun är skyldig att lämna bostadsbidrag under de förutsättningar och med de belopp som anges i lagen samt att kommunerna har rätt till statsbidrag till sina bidragskostnader. Kommunerna är oförhindrade att lämna bostadsbidrag med större belopp än som anges i det följande. I sådana fall utgår dock inte något statsbidrag till merkostnaderna. Det framgår av 32 §, där bestämmelserna om statsbidrag har

tagits in. Stödsystemet är liksom nu avsett för barnfamiljer och för vissa hushåll utan barn.

Under vilka närmare förutsättningar skyldighet föreligger för kommunerna att lämna bostadsbidrag framgår i fråga om barnfamiljer av 3–6 §§ och för hushåll utan barn av 7 och 8 §§.

Vilka lägsta belopp som kommunen måste lämna bostadsbidrag med framgår av 9 respektive 14 §. För att man i de enskilda fallen skall få fram bidragsbeloppets faktiska storlek måste – liksom för närvarande – ett antal beräkningar göras.

Undantag från dessa regler om att bostadsbidrag skall lämnas med lägst det belopp som har räknats fram på de i 9–13 respektive 14–16 §§ föreskrivna schablonmässiga grunderna, bör dock – liksom enligt gällande regler – kunna göras om bidragssökanden inte behöver bidraget. Denna möjlighet att frånga föreskrivet lägsta bidragsbelopp har tagits in i 17 §.

2 §

Paragrafen har i förhållande till gällande förordningsregler en gemensam definition av vilka sammanboende som vid tillämpningen av denna lag skall anses likställda med makar. Motiven till denna definition utvecklade jag i mitt anförande till prop. 1986/87:48 (s. 56).

Bidragsberättigade familjer och hushåll

3 §

Den största gruppen för vilka bostadsbidragen är avsedda är barnfamiljerna. I denna paragraf och de närmast följande behandlas förutsättningarna för bostadsbidrag till dem.

Gällande förordningsregler anger bl. a. att bostadsbidrag lämnas till barnfamiljer som är bosatta här i landet. Bosättningskravet uttryckt på detta sätt har i den praktiska tillämpningen skapat osäkerhet om det räcker med vistelse i kommunen eller om det behövs att man är kyrkobokförd eller t. o. m. mantalsskriven inom kommunen.

I paragrafens *första stycke* har därför tagits in en klarläggande bestämmelse om att kommunens skyldighet att lämna bostadsbidrag endast omfattar dem som bor och är kyrkobokförda inom kommunen. I första stycket anges där efter under punkterna 1–3 i vilka huvudfall barnfamiljer har rätt till bostadsbidrag.

Av *andra stycket* framgår att bostadsbidrag i vissa fall skall lämnas även om ett barn av olika skäl bor utanför sitt hem. Bestämmelserna motsvarar i sak vad som gäller enligt dagens bestämmelser.

4–6 §§

I paragraferna, som i sak stämmer överens med 5–8 §§ i nuvarande förordning, ges bestämmelser om vissa tids- och åldersfrister i fråga om de barn

som avses i 3 § och som således kan berättiga till bostadsbidrag. Beträffande 6 §, såvitt avser frågan när rätten till förlängt barnbidrag eller studiehjälp upphör, finns bestämmelser i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag respektive studiestödslagen (1973:349).

Hushåll utan barn

7 och 8 §§

Av paragraferna framgår under vilka förutsättningar som kommunerna är skyldiga att lämna bostadsbidrag till hushåll utan barn. I förhållande till gällande bestämmelser har vissa ändringar av språklig och hänvisningsteknisk natur gjorts. Dessutom har, på de skäl som angetts i anslutning till 3 §, tagits in klarlägganden i 7 § *första stycket* om att bidragstagaren skall bo och vara kyrkobokförd inom kommunen.

I klargörande syfte har 7 § *första stycket 3* utformats så, att det framgår att bostadsbidraget skall avse den bostad som sökanden bor i. Det innebär bl. a. att bostadsbidraget upphör när denne inte längre bor i sin bostad, t. ex. på grund av tjänstgöring utomlands (se 28 § första stycket 2 och 29 § första stycket 3). För barnfamiljerna finns i 20 § tredje stycket en motsvarande bestämmelse.

Kravet i punkt 3 att sökanden skall äga bostaden eller inneha den med hyres- eller bostadsrätt är enligt gällande ordning uppfyllt bl. a. om sökanden i andra hand hyr en lägenhet, möblerad eller omöblerad, under förutsättning att hyresavtalet är skriftligt och hyresvärden eller hyresnämnden har godkänt andrahandsuthyrningen. Även korttidsupplåtelser kan grunda rätt till bostadsbidrag, om de avser en tid av minst tre månader. Om två eller flera hushåll bor i en bostad, anses kravet på egen bostad uppfyllt för vart och ett av hushållen, om de har ett gemensamt hyresförhållande gentemot hyresvärden. Motsvarande gäller om flera hushåll gemensamt äger ett egnahem eller innehar en lägenhet med bostadsrätt. Punkt 3 är inte avsedd att innebära någon ändring i denna ordning.

Närmare föreskrifter angående de nu behandlade fallen skall enligt 7 § *tredje stycket* meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Formellt sett är tredje stycket inte nödvändigt, eftersom regeringen enligt 8 kap. 13 § regeringsformen, utan bemyndigande av riksdagen, får besluta föreskrifter om verkställighet av lag och föreskrifter som inte enligt grundlagen skall meddelas av riksdagen, den s. k. restkompetensen. Med tanke främst på de tillämplande myndigheterna anser jag det emellertid lämpligt att det i lagen klargörs i vilka hänseenden kompletterande föreskrifter kommer att meddelas. Tredje stycket skall ses mot denna bakgrund.

Inkomstens och förmögenhetens betydelse

9–16 §§

I paragraferna ges bestämmelser om beräkningen av bostadsbidragets storlek.

I förhållande till nu gällande bestämmelser har den förändringen gjorts att beloppen avseende den bidragsgrundande inkomsten i 9 och 14 §§ justerats med hänsyn till vad som föreslagits i årets budgetproposition om bostadsbidragen för år 1989.

De nu gällande bestämmelserna om att bostadsbidragen skall delas upp på månadsbelopp och att bidrag under 100 kr i månaden inte betalas ut m. m. har i allt väsentligt förts över till 24 §.

Vissa bestämmelser om avrundning av belopp m. m. som finns i de gällande förordningarna har dock inte förts över till lagen. I den mån sådana och liknande bestämmelser behövs för tillämpningen, bör de komma till uttryck som verkställighetsföreskrifter (jfr 18 §).

När det gäller beräkningen enligt 10 och 15 §§ av *den bidragsgrundande inkomsten för makar*, sker enligt nu gällande regler inte någon sammanläggning av inkomsterna för makar som flyttat isär, om de vid taxeringen året före bidragsåret taxerats som ensamstående och makarna fortfarande särlever. Någon ändring i detta avseende är inte åsyftad med de nu föreslagna bestämmelserna. Närmare föreskrifter om detta avses meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (jfr 18 §).

I 12 och 13 §§ har tagits in vad som i dag regleras i en övergångsbestämmelse till förordningen avseende barnfamiljerna, nämligen att tillägg till den bidragsgrundande inkomsten för underhållsbidrag, bidragsförskott eller barnpension skall göras med högst det belopp som motsvarar bidragsförskott eller barnpension för ett barn. Dessa regler bör fortsättningsvis gälla utan begränsning till visst bidragsår. Dessutom har vissa språkliga justeringar gjorts för att bestämmelserna skall bli mer tydliga till sitt innehåll.

Gemensamma bestämmelser

17 och 18 §§

Bestämmelserna i paragraferna är gemensamma för barnfamiljer och hushåll utan barn.

I 17 § har tagits in undantaget från huvudregeln att bostadsbidrag skall lämnas med lägst det belopp som har räknats fram på de i 9–13 respektive 14–16 §§ föreskrivna schablonmässiga grunderna. I förhållande till gällande bestämmelser har det tillägget gjorts, att ett beslut att lämna bostadsbidrag med ett lägre belopp eller helt avslå ansökan skall föregås av en särskild utredning i frågan. Tillägget har gjorts för att markera den restriktiva tillämpning av bestämmelserna som förespråkades i förarbetena (prop. 1986/87:48 s. 59 och BoU 10 s. 65). Ett motsvarande tillägg har gjorts i omprövningsbestämmelserna i 28 § andra stycket och 29 § andra stycket. Det torde följa av 17 § förvaltningslagen (1986:223) att bidragssökanden alltid skall lämnas tillfälle att yttra sig över en sådan utredning.

Beträffande 18 § vill jag hänvisa till vad jag anförde i anslutning till 7 § tredje stycket om att det i lagen klargörs i vilka hänseenden kompletterande föreskrifter kommer att meddelas.

19–21 §§

I paragraferna ges bestämmelser om bostadsbidragets belopp.

Paragraferna motsvarar nu gällande bestämmelser i dessa frågor med det undantaget att beloppens storlek m. m. har justerats med hänsyn till vad som redan har föreslagits i årets budgetproposition om bostadsbidragen för år 1989 och i propositionen 1987/88:131 om ändrade regler för bostadsbidrag till ungdomar. Dessutom har paragraferna i förhållande till nu gällande regler överarbetats språkligt för att de skall bli mer klara och tydliga.

I 19 § *fjärde stycket* och 21 § *tredje stycket* har det på samma skäl som angetts i anslutning till 7 § *tredje stycket* tagits in en upplysning om att det behövs närmare föreskrifter om beräkningen av bostadskostnadens storlek. En bestämmelse av denna karaktär finns även i 20 § *fjärde stycket*. Beträffande bostadskraven m. m. i 20 § *tredje stycket* vill jag hänvisa till vad jag anförde i anslutning till 7 § första stycket 3.

Gemensamma förfarandebestämmelser m. m.

22–27 §§

I paragraferna ges förfarandebestämmelser som är gemensamma för de två stödformerna. I förhållande till gällande bestämmelser har främst en språklig bearbetning gjorts. Dessutom har vissa nu gällande bestämmelser sammanförts.

Av 22 § *första stycket* framgår det, att kommunerna liksom nu skall pröva ärenden om bostadsbidrag och att de sköter utbetalningen av bidragen. I fråga om handläggningen av ärendena gäller – liksom nu – bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223).

Bostadsbidraget till barnfamiljer skall enligt 10 § grundas bl. a. på bidragssökandens sammanräknade inkomst enligt taxeringen till statlig inkomstskatt året före bidragsåret. I prop. 1986/87:48 (s. 59) framhöll jag att det emellanåt naturligen inträffar att den redovisade nettoinkomsten i en bidragssökandes huvudsakliga förvärvskälla av redovisningstekniska skäl ett år tillfälligtvis nedgår till noll eller i närheten därav, utan att detta innebär att den sökande står utan medel för sin löpande försörjning under bidragsåret. Jag framhöll vidare att även andra liknande fall kan tänkas, exempelvis att sökanden efter avslutade studier numera har full förvärvsinkomst. Dessa förhållanden motiverade bestämmelsen i 17 § att bidraget efter särskild utredning får bestämmas till lägre belopp eller ansökan avslås, om det är uppenbart att bidragssökanden inte behöver det bostadsbidrag som kan beräknas enligt denna lag. Om de förhållanden som således kan motivera en tillämpning av denna regel är kända för sökanden *redan när ansökan om bidrag görs*, bör han eller hon vara skyldig att upplysa om dem. Bidragsmyndigheten bör mot bakgrund av en sådan upplysning i ansökningshandlingen överväga om en särskild utredning av sökandens behov av bidrag skall genomföras enligt bestämmelserna i 17 §. Den upplysningsskyldighet som föreligger under löpande bidragsår framgår av 27 §.

I 24 § föreskrivs liksom i nu gällande förordningar att bostadsbidraget skall betalas ut månadsvis. Även om det inte finns något krav på det, torde kommunerna normalt betala ut bidragen förskottvis per månad. Det är givetvis angeläget att bidragen betalas ut i sådan tid att mottagarna inte får svårt att betala sina bostadsutgifter, men någon lagregel som anger detta anser jag inte erforderlig. Det ligger även i kommunens intresse att bidragstagarna kan betala sina bostadsutgifter i rätt tid.

I 25 § *andra stycket* finns en bestämmelse om att kommunen, om det finns särskilda skäl, får betala ut bostadsbidraget till någon annan än sökanden. Motsvarande bestämmelse finns även i de nu gällande förordningarna. Det är självfallet angeläget att bestämmelsen tillämpas restriktivt. Kravet på särskilda skäl torde medföra att ett beslut om utbetalning till annan än bidragssökanden normalt måste föregås av en utredning. Det följer av 17 § förvaltningslagen att sökanden i normalfallet skall lämnas tillfälle att yttra sig över en sådan utredning.

I 27 § anges – till skillnad från gällande förordningsbestämmelser – uttryckligen de ändrade förhållanden under bidragsåret som den som uppbär bostadsbidrag är skyldig att upplysa kommunen om.

Omprövning av beslut om bostadsbidrag

28–30 §§

I stort motsvarar paragraferna de nu gällande förordningsbestämmelserna. Lagtexten har framför allt uttryckts på ett språkligt klarare sätt, så att bl. a. missförstånd inte skall uppstå i fråga om vilka inkomster som skall beaktas i omprövningsfallen (jfr BoU 1986/87:10 s. 64–66).

Enligt 28 § *andra stycket* respektive 29 § *andra stycket* får bidragsbeslutet efter särskild utredning omprövas, om det är uppenbart att hushållet inte behöver det bostadsbidrag som har beviljats. I förhållande till nu gällande regler har, av samma skäl som angetts i anslutning till 17 §, orden "efter särskild utredning" tagits in i omprövningsbestämmelserna.

Återbetalning av bostadsbidrag

31 §

Bestämmelserna motsvarar nu gällande regler i dessa frågor med det undantaget, att det enligt *tredje stycket* är kommunen – i stället för länsbostadsnämnden – som beslutar om eftergift. Den enskilde som är missnöjd med en kommuns beslut i fråga om eftergift eller återbetalning kan överklaga beslutet med stöd av 33 §.

32 §

Redan i lagens första paragraf har det slagits fast att kommunerna har rätt till statsbidrag till sina kostnader för bostadsbidragen.

Statsbidraget är i dag 50 procent av kommunens kostnader och ersättningen bör, liksom vad i dag sker, betalas ut i efterskott för kalenderåret. Av *tredje stycket* framgår att närmare föreskrifter om förfarandet i övrigt, meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Överklagande

33 §

I paragrafen ges bestämmelser om överklagande. De motsvarar i princip nu gällande regler. Det torde utan särskild föreskrift vara klart att en kommun har rätt att överklaga ett beslut om bostadsbidrag som går kommunen emot.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget till lag om bostadsbidrag.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen det förslag som föredraganden har lagt fram.